

**แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
กรณีศึกษา กลุ่มเขาออกท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอชนอม จังหวัด
นครศรีธรรมราช**

เสาวคนธ์ ทรายแก้ว¹

ผศ.ดร.สมยศ วัฒนามลชัย²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นงานวิจัยเชิงผสมผสานใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 23 คนและการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 400 คนคือประชาชนหมู่ 3 ตำบลท้องเนียน จำนวน 200 คนและนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 200 คน ใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าความแตกต่างโดยใช้สถิติ t-test , one way anova

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในท้องถิ่นมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการรักษาคุณค่าสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือกิจกรรมการท่องเที่ยว ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านพื้นที่ และนักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวมากที่สุด รองลงมาคือด้านการบริหารจัดการ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ประชาชนในท้องถิ่นที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และนโยบายการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับความความคิดเห็นที่แตกต่างต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และยานพาหนะในการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับความความคิดเห็นที่แตกต่างต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีนัยสำคัญ โดยกลุ่มนักท่องเที่ยวเสนอแนะให้มีการควบคุม ดักเตือนนักท่องเที่ยวที่ไม่ทิ้งขยะลงถัง มีเจ้าหน้าที่จับปรับนักท่องเที่ยวที่ไม่ทิ้งขยะลงถัง และควรมีถังขยะในท้องสุชา

ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องมีการสื่อสารให้นักท่องเที่ยวตระหนักถึง ทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ สวยงามควรค่าแก่การรักษา ด้วยความร่วมมือจากภาครัฐ ประชาชนในท้องถิ่น ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด ผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการแก้ไขปัญหา เช่น จัดพื้นที่จอดรถให้เพียงพอและปลอดภัย การจัดการขยะ การอบรมภาษาให้กับประชาชนในชุมชน การซ่อมถนนให้อยู่ในสภาพดีและปลอดภัย การจำหน่ายสินค้าที่มีคุณภาพ และหลากหลาย เพื่อความยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ : การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กลุ่มเขาออก การพัฒนาศักยภาพ

¹ นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

² อาจารย์ที่ปรึกษา ประจำคณะมนุษยศาสตร์และการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

**Guidelines for the Development of Ecotourism Potential, A Case Study
of Khao Ok Ecotourism Group, Khanom District, Nakhon Si
Thammarat Province**

Abstract

The purpose of this research To study the guidelines for the development of ecotourism potential in Khanom District, Nakhon Si Thammarat Province. It is an integrated research, using qualitative research. By in-depth interview the sample consisted of 23 students and quantitative research. Questionnaires were collected from 400 people, consisting of 200 people in Thong Nian Subdistrict, 200 people and 200 thai tourists using statistics, frequency, percentage, mean, standard deviation. And test the difference using t-test, one way anova

The research found that Local people have a high level of opinions on factors affecting the potential of ecotourism. Especially in preserving the environmental and cultural values at the highest level. Followed by tourism activities the lowest mean is the area. And tourists have the highest level of opinions on tourism activities next is management and management. The lowest mean aspect was the souvenir product. Local people aged education levels, occupations, income and tourism policies were significantly related to the opinions on the development of ecotourism potential. As for the groups of tourists with gender, age, education level, occupation, income and vehicles in tourism, they have significantly different opinions on ecotourism development. With a group of tourists suggesting control warns tourists who do not throw garbage into the bin. There are staff arranging to adjust tourists who do not throw garbage into the bin. And there should be a garbage bin in the toilet.

Therefore, the development of ecotourism potential must be communicated to tourists. Natural resources that are abundant Beautiful, worthy of treatment with cooperation from the government local people, tour operators and all those involved through tourism activities and managing solutions such as providing sufficient and safe parking spaces, waste management, language training for people in the community. Repairing roads in good and safe conditions selling quality and diverse products for further sustainability.

Key words: Ecotourism, Khao Khao group, Capacity development

บทนำ

สถิติจำนวนท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2557 – 2560 มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดนครศรีธรรมราชมีเพิ่มมากขึ้น ได้มีชุมชน “กลุ่มเขาออกท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” หมู่ 3 ตำบลทองเนียน อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช จัดตั้งกลุ่มโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน ซึ่งให้บริการนั่งเรือชมโลมาบริเวณเกาะท่าไร่ เกาะผี ลักการะหลวงปู่ทวด เขียบน้ำทะเลจืด ด่าน้ำ ตกปลาตามเกาะต่าง ๆ และจำหน่ายสินค้าท้องถิ่นที่สำคัญคือ กะปิของกลุ่มแม่บ้านแก่นักท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครศรีธรรมราช, 2554)

ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็น “การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อพื้นที่ทางธรรมชาติด้วยการนิเวศสิ่งแวดล้อมและพัฒนาความเป็นอยู่ของคนท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้น” ถ้านักท่องเที่ยวปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการฟื้นฟูชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน แต่ไม่สามารถทำให้เกิดขึ้นได้ เพราะปัญหาการท่องเที่ยวในหลายด้านไม่ตอบโจทย์ในเรื่องของความยั่งยืน เช่น การเดินทางทางอากาศก่อให้เกิดมลพิษซึ่งทำให้สภาพอากาศเลวร้ายลง โรงแรมหลายแห่งใช้พลังงานอย่างมหาศาล เพื่อให้บริการลูกค้าซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และมีการจ้างบุคคลนอกพื้นที่เข้ามาทำงานโดยไม่จ้างคนในท้องถิ่นซึ่งไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่น แต่ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาประเทศไทยมีการตื่นตัวในเรื่องสิ่งแวดล้อมเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติ รวมถึงการปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้นักท่องเที่ยวได้อย่างประสบความสำเร็จ ผ่านการจัดกิจกรรมสีเขียวที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการแก่นักท่องเที่ยวที่มีความกระตือรือร้นที่จะฝากรอยเท้าเอาไว้จากการเดินทาง

จากปัญหาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มเขาออก อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้เกิดความยั่งยืน ภายใต้เงื่อนไขความยั่งยืนคือ การอนุรักษ์ธรรมชาติและประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวดังกล่าว โดยใช้ผลการศึกษากำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหา พัฒนา และอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวของชุมชนให้มีความยั่งยืนเป็นประโยชน์ทั้งต่อชุมชน ประชาชน และเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช

สำนักงานนครศรีธรรมราชท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดนครศรีธรรมราช กรอบยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย (ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง)

และยุทธศาสตร์ของจังหวัดนครศรีธรรมราชนโยบายด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 17 ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจ และหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองในการส่งเสริมการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช มีนโยบายในด้านการท่องเที่ยวที่ได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2560 ดังนี้ 1) จัดทำแผนแม่บทท่องเที่ยวเพื่อใช้เป็นคู่มือในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว 2) ส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาบุคลากรและสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม ธรรมชาติและเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวในทุก ระดับ 3) ส่งเสริมสนับสนุนสร้างศูนย์ข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยวเผยแพร่ประชาสัมพันธ์จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นเมืองนำอยู่ ผ่านโครงข่ายสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะสื่อ Electronics ติดตั้งระบบ IT ย่านชุมชนเมืองพร้อมเชื่อมโยงการท่องเที่ยวของจังหวัดสู่ระดับชาติและระดับโลก 4) พัฒนาศูนย์การเรียนรู้การท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม Long Stay, Home Stay โรงแรม ที่พัก เส้นทางคมนาคม ให้มีศักยภาพเพื่อรองรับการท่องเที่ยวระดับนานาชาติ 5) จัดให้มีศูนย์การแสดงและการแสดงศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจชุมชน 6) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีท่าเรือ เพื่อการท่องเที่ยวทั่ว ในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ 7) ส่งเสริมสนับสนุนศูนย์แสดงและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นเผยแพร่เชื่อมโยงสู่ภูมิปัญญาสากล โดยคงความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่น 8) ส่งเสริมสนับสนุนเผยแพร่ความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นแหล่งเรียนรู้ทางทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางที่ชาวไทยและต่างประเทศ และเพื่อให้การแถลงนโยบายที่ได้แถลงไว้ ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงได้กำหนดกรอบการพัฒนา โดยจัดแบ่งตามศักยภาพของพื้นที่ (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราช, 2560)

แหล่งท่องเที่ยวบริเวณอำเภอชนอม

แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชที่มีศักยภาพด้านแหล่งท่องเที่ยวมีดังนี้

1) ถ้ำเขาวังทอง ถ้ำหินปูนผสมแร่เหล็ก ที่มีหินงอกหินย้อยรูปร่างสวยงามมากมาย เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดนครศรีธรรมราชและอำเภอชนอม 2) แหลมประทับ อยู่ทางตอนปลายด้านเหนือของอ่าวท้องเนียน เป็นชุมชนดั้งเดิมแห่งหนึ่งของตำบลท้องเนียน ประกอบอาชีพประมงชายฝั่งเป็นส่วนใหญ่ ปัจจุบันมีชื่อเสียงจากการเป็นท่าเรือ ท่องเที่ยวที่ให้บริการท่องเที่ยวทางทะเลชนอม ที่มีโปรแกรมท่องเที่ยวอดนินยคือ ชมโลมาสีชมพู บ่อน้ำจืดกลางทะเล สักการะหลวงปู่ทวด เวทีฟุ่มพวง เกาะท่าไร่ เกาะผี ดำน้ำตกลา และยังมีสินค้าท้องถิ่นที่สำคัญคือ กะปิแหลมประทับของกลุ่มแม่บ้านจำหน่ายเป็นสินค้าของฝากแก่นักท่องเที่ยว

3) อ่าวท้องเนียน บริเวณอ่าวท้องเนียนซึ่งมีพื้นที่กว้างใหญ่ จะมองเห็นอ่าวกว้างเป็นหาดทราย ใช้ในการแข่งขันกีฬาออลส์ฟทะเล (เทศบาลตำบลท้องเนียน, 2560) 4) อ่าวแขวงเภา เป็นหาดที่มีความสวยงามตามธรรมชาติ มีทิวทัศน์ท้องทะเลที่เห็นเกาะต่าง ๆ เช่น เกาะวังนอก เกาะวังใน และเกาะ สมุย เป็นต้น เนื้อหาดเป็นสวนมะพร้าวและมีบริเวณเป็นสวนสาธารณะ องค์การบริหารส่วนตำบลท้องเนียนสร้างขึ้นไว้สำหรับเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ มีกลุ่มชาวประมงชื่อ "กลุ่มรักบ้านเกิด" ให้บริการนักท่องเที่ยวนำเที่ยวทะเลขนอม ดูปะการัง และเกาะแก่งต่าง ๆ 5) เขาหินพับผ้า ปรากฏการณ์ทางธรณีวิทยาที่เห็นได้บนเขาหินและเกาะบางเกาะในทะเลขนอม บริเวณหน้าอ่าวเตล็ด คือที่เกาะท่าไร่ เกาะนุ้ยนอก เขาหลักซอ และชายฝั่งอ่าวเตล็ด 6) หาดในเพลา เป็นหาดดังที่มีชื่อเสียงที่สุดของอ่าวขนอม มีธารน้ำที่ไหลมาจากน้ำตกหินลาด น้ำทะเลใสสะอาดสีครามในอ่าวกว้างเหมาะสำหรับการลงเล่นน้ำทะเล ชายหาดมีทิวมะพร้าวอันร่มรื่น และยังมีเขียวชะอุ่มด้วยต้นไม้ขนาดใหญ่ หาดในเพลาจึงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวให้ความรื่นรมย์ สบายด้วยธรรมชาติ 7) หาดหน้าด่าน เป็นชายหาดเป็นแนวยาว ทรายขาวเม็ดทรายละเอียด เหมาะแก่การเล่นน้ำทะเล บรรยากาศสงบเงียบ สะอาด วิวสวย มีมุมมองทิวทัศน์ของเขาคอเขา เขาเพลา 8) หาดคอเขา อยู่ทางตอนเหนือสุดของอ่าวขนอม ที่ตั้งของศาลกรมหลวงชุมพร มีสภาพชายหาดโค้งยาวไปจดเขาเปร็ด เหมาะเป็นที่พักผ่อนกับครอบครัว

9) อ่าวท้องหยี เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางใต้สุดของทะเลขนอม อ่าวท้องหยีมีพื้นที่อยู่ในวงล้อมของเขาเพลาและเขากลาง ทำให้ชายหาดสงบเงียบและเป็นส่วนตัวมีสภาพแวดล้อมเป็นธรรมชาติที่สมบูรณ์ เล่นน้ำได้ดี ทางตอนใต้ของอ่าวมีแนวปะการัง จึงมีฝูงปลาชุกชุม ความสมบูรณ์ของธรรมชาติทั้งบนบกและในทะเลของอ่าวท้องหยี ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถมีกิจกรรมได้หลายอย่าง ทั้งพักผ่อน เล่นน้ำ ตกปลา ดำน้ำ หรือเดินป่า เป็นต้น

10) หาดในเปร็ด อยู่ระหว่างหาดหน้าด่านและหาดในเพลา หาดทรายขาวเป็นแนวยาวโค้งสวยงาม ไปตามความโค้งของอ่าว ชายหาดลาดเอียงน้อย เวลานั้นมองเห็นเป็นพื้นทรายกว้างขวาง เวลานั้นขึ้นระดับน้ำไม่ลึกมาก เล่นน้ำได้ดี เป็นหาดที่นักท่องเที่ยวนิยมมาพักผ่อน (เทศบาลตำบลอ่าวขนอม, 2560)

แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กองอนุรักษ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2554, หน้า14) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มี 4 ประการคือ 1) องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น 2) องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ (Responsible travel) โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุม 3) องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ (Learning process) โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม และระบบนิเวศของ

แหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนัก และปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยว 4) องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยว ที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่น (Involvement of local community or People participation) ที่มีส่วนร่วมในการคิดวางแผน ปฏิบัติตาม ได้รับประโยชน์ ติดตาม ตรวจสอบตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น ทั้ง กระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิตและการได้รับผลตอบแทน เพื่อกลับมาบำรุงรักษาและ จัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย และในที่สุดท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยว อย่างมีคุณภาพ ท้องถิ่นในที่นี้เริ่มต้นจากระดับรากหญ้า (Grass root) จนถึงการปกครองท้องถิ่น อารวมไปถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน (Community participation-based tourism)

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

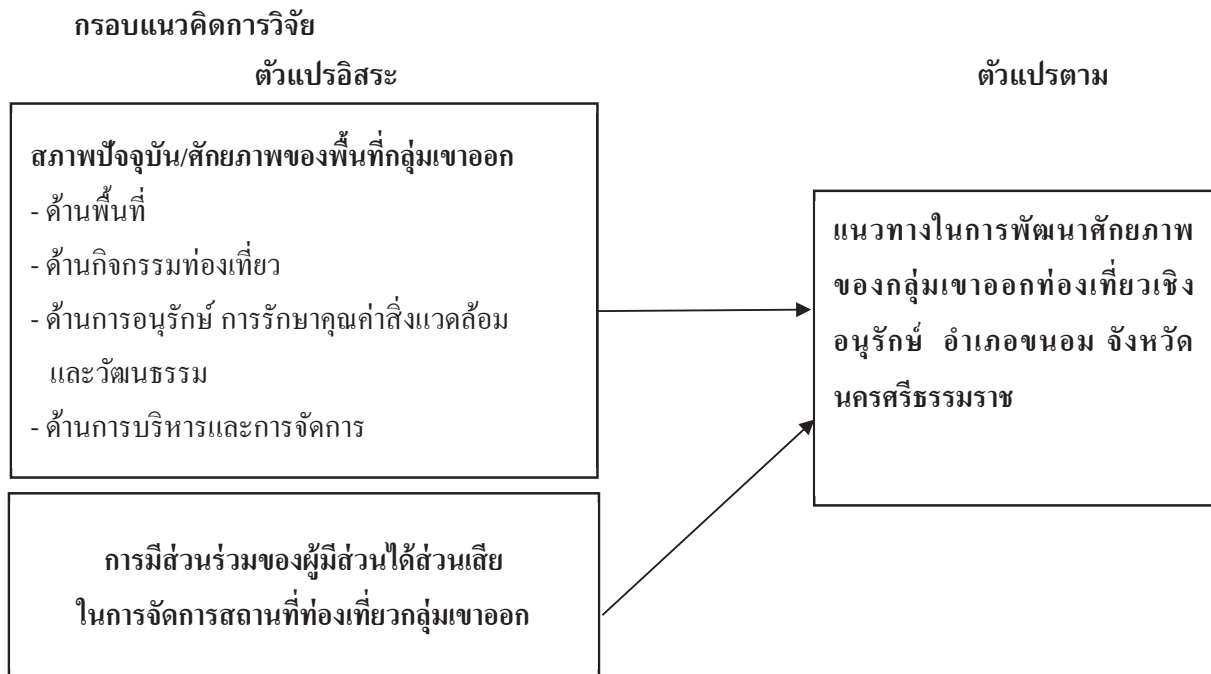
มธุรดา ศรีรัตน์ (2554) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานทั้งด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผนปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดจากการบริหารงานใน องค์การ

Cohen, J.M. & Uphoff, N.T. (1986) ได้จำแนกชนิดของการมีส่วนร่วมเอาไว้ 4 ประเภท ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการตัดสินใจ (Decision making) 2) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินโครงการ (Implementation) 3) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลโครงการ (Evaluation) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น สิ่งที่สำคัญที่ต้องสังเกต คือ ความคิดเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectations) ซึ่งมีอิทธิพลสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของ บุคคลในกลุ่มต่างๆ ได้

การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นับเป็นรูปแบบของการสร้างโอกาสให้กับ ชุมชนในการมีส่วนร่วมต่อกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชน ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และ วัฒนธรรม โดยใช้ตัวชีวิตเพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับการพัฒนาที่ ยั่งยืน 4 ตัวชีวิต (ยศ สันตสมบัติ, 2554 หน้า 205) คือ 1) ความสมบูรณ์ของธรรมชาติแวดล้อม 2) การกระจายรายได้ 3) เกิดโครงการพัฒนาชุมชน การจัดตั้งกองทุนของหมู่บ้าน 4) เกิด กระบวนการเรียนรู้ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้สร้างกระบวนการเรียนรู้ขึ้นในชุมชน อีกทั้งยังเป็น การเรียนรู้เกี่ยวกับจารีตประเพณีเดิม และสามารถจัดการกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้จากตัวชีวิต

ดังกล่าวได้แสดงให้เห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นทางเลือกที่มีความเป็นไปได้สำหรับใช้เป็นกรอบในการสร้างโอกาสเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

วิธีการวิจัย

การศึกษา แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา กลุ่มเขาออกท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ที่ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ประชากร ผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในท้องถิ่น ผู้ประกอบการที่อยู่ในพื้นที่ตำบลท้องเนียน และนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยทำการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างสูตรของ Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน ดังนี้ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 3 ตำบลท้องเนียนจำนวน 200 คน นักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 200 คน และผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 23 คน ดังนี้ เจ้าหน้าที่สำนักงานการท่องเที่ยวจำนวน 1 คน นายกเทศบาลตำบลท้อง

นิยมจำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีวง จำนวน 1 คน ผู้ประกอบการในพื้นที่หมู่ที่ 3 ตำบลทองเนียน จำนวน 10 คน และประชาชนในท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ที่หมู่ที่ 3 ตำบลทองเนียน จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา กลุ่มเขาออกท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ของสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.930

การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจนครบถ้วนทุกขั้นตอนแล้ว ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามขั้นตอน โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. แบบสอบถามผู้อยู่อาศัยหลังจากเก็บรวบรวมแบบสอบถามได้ทั้งหมด จำนวน 200 ชุด

2. แบบสอบถามนักท่องเที่ยวหลังจากเก็บรวบรวมแบบสอบถามได้ทั้งหมด จำนวน 200 ชุด

3. กลุ่มหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ และกลุ่มตัวอย่างชาวบ้านที่อาศัยอยู่ที่หมู่ 3 ตำบลทองเนียน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารของหน่วยงานภาครัฐทั้งหมด 3 หน่วยงาน ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ จำนวน 10 ราย แล้ว และกลุ่มตัวอย่างชาวบ้าน จำนวน 10 ราย นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นวิจัยแบบผสมวิธี ใช้ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยจึงแบ่งออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการหาค่าความถี่แล้วสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสถิติ t-test ค่าสถิติ One Way ANOVA การทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ด้วยวิธี Least Significant Difference (LSD)

2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์บทสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยนำข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ เพื่อพิจารณาประเด็นที่มีความเหมือนกันหรือต่างกัน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มเขาออกการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลการวิจัย

1. ผลการสำรวจข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนในท้องถิ่น พบว่า

1.1. ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศหญิง จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 65.5 เพศชาย จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 50 ปี ขึ้นไป จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 28.5 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5 อาชีพเกษตรกร/ประมง จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 รายได้ 5,001-10,000 บาท จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 และรับทราบนโยบายการท่องเที่ยว จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 84.0

1.2. ประชาชนในท้องถิ่นผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อปัจจัยของศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรักษาคุณค่าสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.92$) รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.85$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านพื้นที่ ($\bar{X} = 3.35$) ตามลำดับ

1.3. ประชาชนในท้องถิ่นผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการสถานที่ท่องเที่ยวกลุ่มเขาออก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านได้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.88$) รองลงมาคือ ท่านได้ช่วยกันพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.56$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ชุมชนได้เปิดโอกาสให้ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนา ($\bar{X} = 3.16$) ตามลำดับ

2. ผลการสำรวจข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า

2.1. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 65.5 เพศชาย จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 ส่วนใหญ่มีอายุ 21-30 ปี จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 59.5 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 73.5 อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 รายได้ 10,001-20,000 บาท จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 และใช้รถส่วนตัวเป็นพาหนะมาท่องเที่ยว จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 66.0

2.2. นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาคือ ด้านการบริหาร และการจัดการ ($\bar{X} = 3.74$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ($\bar{X} = 3.02$) ตามลำดับ

2.3. ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มนักท่องเที่ยวยุคใหม่มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการสถานที่ท่องเที่ยวกลุ่มเขาออกในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านได้เป็นส่วนหนึ่งของ

กิจกรรมท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.66$) รองลงมาคือ ท่านได้ช่วยกันพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.39$) และชุมชนได้เปิดโอกาสให้ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนา ($\bar{X} = 3.11$) ตามลำดับ

3.จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชนในท้องถิ่น จำแนกตาม เพศ อายุ อยุ่ งาน ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า

3.1.หน่วยงานภาครัฐ เป็นเพศชาย จำนวน 3 คน มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 2 คน อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 1 คน โดยทุกคนมีอายุงานมากกว่า 2 ปี ส่วนผู้ประกอบการ เป็นเพศชาย จำนวน 5 คน เพศหญิง จำนวน 5 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 7 คน อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 1 คน และอายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 1 คน โดยทุกคนประกอบธุรกิจมากกว่า 2 ปี ทุกคน และประชาชนในท้องถิ่น ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 6 คน เพศชาย จำนวน 4 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 7 คน อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 2 คน และอายุต่ำกว่า 19 ปี จำนวน 1 คน โดยประชาชนทุกคนอยู่อาศัยมากกว่า 15 ปี ทุกคน

3.2.ด้านพื้นที่ สภาพปัจจุบันของกลุ่มเขาออกการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติและทรัพยากรทางทะเลเป็นอย่างมาก สถานที่ท่องเที่ยวน่าดึงดูดใจ แต่ด้านการเดินทางไปยังพื้นที่ของกลุ่มเขาออกการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ยังไม่สะดวกสบายเท่าที่ควร เนื่องจากถนนมีลักษณะเป็นถนนลูกรัง โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่ได้กล่าวว่า “เรื่องของการเดินทาง มีความสะดวกยังไม่เต็มที่” ซึ่งจุดเด่นที่ทำให้กลุ่มเขาออกการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีความน่าสนใจในการมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว มีความน่าสนใจทั้งด้านสถานที่ท่องเที่ยวและการบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่ได้กล่าวว่า “น่าจะเป็นความสามัคคีของคนในชุมชน แล้วความยิ้มแย้มแจ่มใสของคนในชุมชนที่ให้การต้อนรับนักท่องเที่ยว” และกลุ่มเขาออกการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสามารถในการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยว สามารถในการรองรับจำนวนของนักท่องเที่ยวประมาณ 150 คนต่อวัน แต่ยังขาดความพร้อมในด้านการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ดังที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้กล่าวว่า “สถานที่รองรับ หรือหน่วยบริการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นที่พัก ร้านอาหาร และจำนวนเรือที่สามารถนำท่องเที่ยวได้ยังคงมีจำนวนจำกัด”

3.3.ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยวหรือกิจกรรมสำหรับการมาท่องเที่ยวของกลุ่มเขาออกการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และกิจกรรมหลัก มีความเหมาะสมกับพื้นที่ แต่ควรเพิ่มกิจกรรมให้มากขึ้น ดังที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ส่วนใหญ่ได้กล่าวว่า “ทำอย่างไรให้คนอยู่ในพื้นที่ของเราให้ได้นานกว่า 2 ชั่วโมง” โดยการเพิ่มกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสใช้ชีวิตตามชุมชนประมงชายฝั่ง เช่น การจับกุ้งด้วยมือเปล่า และควรมีโฮมสเตย์ในพื้นที่ เพื่อเป็นทางเลือกหนึ่งให้นักท่องเที่ยวเป็นผลให้นักท่องเที่ยวได้ใช้เวลาในพื้นที่ได้นานขึ้น อีกทั้งยังสามารถทำให้คนในท้องถิ่นมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น

3.4. ด้านการอนุรักษ์ รักษาสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม การพัฒนาและรักษาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มเขาออกการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณชายฝั่งทะเลของอ่าวทองเนียน มีความอุดมสมบูรณ์มาก ชาวบ้านให้ความร่วมมือในการรักษาสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างดี ดังที่มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้กล่าวว่า”จะรักษาทรัพยากรเพื่อนักท่องเที่ยวที่เข้ามาประทับใจกลับไปแล้วก็จะกลับมาอีก”

3.5. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนท้องถิ่น มีความสามัคคีและช่วยกันแก้ไขปัญหา ดังที่มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้กล่าวว่า “สำหรับชุมชนในเขาออกถือว่าดีมากเป็นชุมชนที่ตื่นตัว และยอมปรับสภาพในการพัฒนาตัวเอง”

3.6. ด้านการบริหารและการจัดการ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยเหลือด้านการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวโดยใช้งบประมาณปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่เพื่อสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น ถนนที่เข้าไปยังบริเวณท่าเทียบเรือเป็นถนนลูกรัง ทำให้ไม่สะดวกสบายในการเดินทางโดยการปรับปรุงเป็นถนนลาดยางหรือถนนคอนกรีต เพื่อความสะดวกสบายในการเดินทาง ควรเพิ่มปริมาณที่จอดรถให้เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว การจัดการขยะ ควรเพิ่มปริมาณและใช้ถังขยะที่มีฝาปิด การอบรมด้านภาษาเนื่องกลุ่มเขาออกการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสมาชิกส่วนใหญ่เป็นชาวบ้านที่อาศัยในพื้นที่และไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ ดังนั้นการอบรมด้านภาษาเบื้องต้นจึงควรได้รับการปรับปรุงพัฒนา รวมถึงกิจกรรมเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว นอกเหนือจากการนั่งเรือชมโลมา เช่น การเรียนรู้วิถีชีวิตชาวประมง เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน อีกทั้งสามารถเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชนด้วยการจัดร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้าท้องถิ่นมีผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่ต่างจากร้านอื่น ควรมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าท้องถิ่นให้แตกต่างจากร้านอื่น โดยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีเอกลักษณ์และมีการควบคุมสูตรการทำกะปิ หรือปลาเค็มของท้องถิ่น เพื่อให้มีรสชาติมาตรฐานที่ชัดเจน

4.การทดสอบสมมติฐานกลุ่มตัวอย่างประชาชนในท้องถิ่น

1) ประชาชนในท้องถิ่นที่มีข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และนโยบายบายการท่องเที่ยว แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

2) ประชาชนในท้องถิ่นที่มีเพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่แตกต่างกัน

3) ประชาชนในท้องถิ่นที่มีอายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย ด้านด้านพื้นที่ ด้านการบริหาร และการจัดการ และด้านการบริการการท่องเที่ยว แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

4) ประชาชนในท้องถิ่นที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย ด้านพื้นที่

ด้านการรักษาคุณค่าสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ด้านการบริหารและการจัดการ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

5) ประชาชนในท้องถิ่นที่มีอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย ด้านพื้นที่ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านการบริหารและการจัดการ ด้านการบริการการท่องเที่ยว ด้านผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก และศักยภาพในการจัดการด้านการท่องเที่ยว แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

6) ประชาชนในท้องถิ่นที่มีรายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย ด้านพื้นที่ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านการรักษาคุณค่าสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรม ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่น และด้านการบริหารและการจัดการ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

7) ประชาชนในท้องถิ่นที่มีนโยบายท่องเที่ยว ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านการบริหารและการจัดการ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

5.การทดสอบสมมติฐานกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทย

1) นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และยานพาหนะในการท่องเที่ยว แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

2) นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย ด้านการรักษาคุณค่าสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

3) นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่แตกต่างกัน

4) นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่แตกต่างกัน

5) นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่แตกต่างกัน

6) นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วยด้านการรักษาคุณค่าสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

7) นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ใช้ยานพาหนะในการเดินทางท่องเที่ยว ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่แตกต่างกัน

สรุปและอภิปรายผล

1. ด้านพื้นที่ นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว สอดคล้องกับประชาชนในท้องถิ่นที่มุ่งให้ความสำคัญเรื่องความสะอาด รวมถึงการวางผังชุมชนตามจุดต่าง ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ทั้งชยะครอบคลุมพื้นที่บริเวณโดยรอบ ส่วนสภาพถนนในการเดินทางเข้ามายังท่าเรือสภาพถนนอาจไม่ค่อยดีนัก ซึ่งทางกลุ่มชุมชนจะต้องติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำงบประมาณมาบำรุง ซ่อมแซมเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ใช้ถนนที่มีสภาพดี และมีความปลอดภัย

2. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว กลุ่มชาวบ้านได้มีการระดมความคิดร่วมกันในการสร้างสรรค์กิจกรรมที่เหมาะสมเช่นกิจกรรมดูปลาโลมา นั่งเรือชมเกาะ สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ด้านนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในการเดินทาง ทั้งในมิติการใช้รถใช้ถนนหรือความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากมิจฉาชีพที่อาศัยจังหวะเพื่อก่อเหตุในรูปแบบต่าง ๆ ดังนั้นนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นต้องร่วมมือกันช่วยดูแล และใช้ถนนร่วมกันอย่างปลอดภัย

3. ด้านการรักษาคุณค่าสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม กิจกรรมท่องเที่ยวมีการสอดแทรกวิถีชีวิต วัฒนธรรม ของคนในชุมชน เช่น การไหว้พระก็จะต้องนั่งเรือเพื่อไปไหว้หลวงปู่ทวดบนเกาะ ซึ่งทำให้เห็นวิถีชีวิตของประชาชนในชุมชนใช้พาหนะเรือเป็นหลัก ร่วมการประกอบอาชีพประมง รวมถึงประชาชนในท้องถิ่นห่วงแหนธรรมชาติ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม จึงทำให้ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมยังอยู่ในสภาพที่ดีไม่ทรุดโทรม แต่มีผู้มีอำนาจหวังผลประโยชน์ทำลายสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นต้องให้ประชาชนในท้องถิ่นสร้างจิตสำนึกรัก และหวงแหนธรรมชาติ

4. ด้านการบริหารและการจัดการ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจพื้นที่จอตลอด อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาคำแนะนำนักท่องเที่ยวส่วนมากใช้รถส่วนตัวมากกว่ารถสาธารณะ ซึ่งพื้นที่ให้บริการที่จอตลอดต้องเพียงพอต่อปริมาณรถที่มากท่องเที่ยวซึ่งมีพนักงานรักษาความปลอดภัย โดยประชาชนในท้องถิ่นเข้ามาดูแลพื้นที่จอตลอด รวมถึงห้องอาบน้ำ ห้องสุขาที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มาก และสะอาด เป็นสัดส่วน มีความปลอดภัย ซึ่งนักท่องเที่ยวเองก็ไม่เพียงแต่ที่จะใช้เท่านั้นควรใช้ให้ถูกประเภท และรักษาความสะอาดด้วย เช่น อ่างล้างหน้าควรใช้ล้างหน้าเท่านั้น ไม่ควรใช้ล้างอย่างอื่นเพราะจะทำให้บริเวณดังกล่าวเสียหายหรือเกิดความสกปรก เอะอะจากการใช้ผิดประเภทได้

5. ด้านการบริการการท่องเที่ยว กิจกรรมที่ถูกจัดขึ้นไม่มีกิจกรรมใดที่ส่งผลกระทบต่อในทางลบต่อสิ่งแวดล้อม และทัศนียภาพหากมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสามารถจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนได้ รวมถึงการให้ข้อมูลความรู้แก่นักท่องเที่ยวเพื่อการปฏิบัติในการร่วมกิจกรรมอย่างถูกต้อง ปลอดภัย และรักษาสีน้ำใส เพราะนักท่องเที่ยวบางคนก็ไม่ได้

ใส่ใจสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง ดังนั้นการแจกจ่ายข้อมูลแผ่นพับให้นักท่องเที่ยวจะช่วยให้เกิดความร่วมมือในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้

6. ด้านผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มองที่คุณภาพของสินค้าเป็นปัจจัยสำคัญ ซึ่งเมื่อนักท่องเที่ยวพิจารณาคุณภาพและราคาต้องเหมาะสมกันไม่แพงจนเกินไปและไม่สนใจสินค้าที่ไม่มีคุณภาพ โดยหากสินค้ามีความหลากหลายนักท่องเที่ยวก็จะจับจ่ายใช้สอยมากขึ้น ยิ่งผนวกกับความน่าสนใจของสินค้าก็จะทำให้สินค้าดูน่าสนใจมากขึ้นดังนั้นประชาชนในท้องถิ่นควรผลิตสินค้าที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าทำให้นักท่องเที่ยวจับจ่ายใช้สอยในการซื้อของฝาก ของที่ระลึกกันมากขึ้นตามลำดับ

7. ด้านศักยภาพในการจัดการด้านการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกนับว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักท่องเที่ยว ถึงแม้ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแต่นักท่องเที่ยวก็ยังต้องการความสะดวกสบายจากกลุ่มชุมชนตามสมควร ซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกแต่ละอย่างก็จะต้องคำนึงถึงการใช้งานว่าตรงไหน อย่างไร ถึงจะเหมาะสมตอบสนองลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

8. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการสถานที่ท่องเที่ยวของกลุ่มเขาออกสวดคล้องกับปัจจัยของศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ศักยภาพในการจัดการด้านการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยนักท่องเที่ยวตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมเพื่อหวังว่าสิ่งแวดล้อมจะมีสภาพที่ดีขึ้น เพราะการใช้ชีวิตปกติของนักท่องเที่ยวก็ไม้อาจได้ร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติมากนัก แต่จากกิจกรรมของชุมชนเขาออกได้เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมกันในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยดังนี้

1. ประชาชนในท้องถิ่นควรร่วมกันดูแลความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยวรวมถึงการวางถังขยะตามจุดต่าง ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ทิ้งขยะได้อย่างสะดวกและเกิดความสะอาดในพื้นที่ส่วนสภาพถนนในการเดินทางเข้ามายังท่าเรือสภาพถนนอาจไม่ค่อยดีนัก ผู้นำกลุ่มชุมชนจะต้องติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานงานเพื่อนำงบประมาณมาบำรุง ซ่อมแซมเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ใช้ถนนที่มีสภาพดี และเกิดความปลอดภัย

2. นักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นต้องร่วมมือกันช่วยดูแลสอดส่องมิฉ้อฉลหรือคนแปลกหน้าเพื่อให้เกิดปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน

3. ประชาชนในท้องถิ่นต้องร่วมกันสร้างจิตสำนึกรัก และหวงแหนธรรมชาติ ร่วมกันให้ข้อมูลความรู้แก่นักท่องเที่ยว อาจจะเป็นการแจกแผ่นพับ

4. การสร้างรายได้ให้ประชาชนในท้องถิ่น ควรผลิตสินค้าที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าทำให้นักท่องเที่ยวใช้จ่ายใช้สอยในการซื้อของฝาก ของที่ระลึกกันในราคาไม่แพงจนเกินไป

5. ควรเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมกันในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนโดยกลุ่มชุมชนโดยการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวกับกลุ่มชุมชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อื่น หรือในพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศแหล่งใหม่ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปช่วยชุมชนท่องเที่ยวกลุ่มใหม่ๆ

2. ควรทำการศึกษาการท่องเที่ยวแบบอื่น เช่น การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างครอบคลุม

บรรณานุกรม

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.(2560). สถิตินักท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ :กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2560).แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ:

กรุงเทพฯ. อัลซ่า

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2554). การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครศรีธรรมราช. (2554). การพัฒนาการท่องเที่ยว

เรื่องกล เทศบาลตำบลท้องเนียน. (2560). แหล่งท่องเที่ยวในตำบลท้องเนียน.

แหล่งที่มา:

<http://thongnian.go.th>

สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราช.(2560). สถานที่ท่องเที่ยวจังหวัด

นครศรีธรรมราช.สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราช.

อนุชาติ พวงสำลี, อรทัย อาจอ่ำ.(2559). การพัฒนาเครื่องชีวิตคุณภาพชีวิตและสังคมไทย.

กรุงเทพฯ :พิมพ์ลักษณ์.